

POSTANOWIENIE

27 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 27 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku T. spółki akcyjnej w K.
z udziałem Gminy K. i Spółdzielni Mieszkaniowej w K.
o stwierdzenie nabycia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu,
względnie służebności przesyłu przez zasiedzenie,
na skutek skargi kasacyjnej T. spółki akcyjnej w K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach
z 20 kwietnia 2023 r., IV Ca 748/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od wnioskodawcy T. spółki akcyjnej w K. na rzecz uczestnika postępowania Spółdzielni Mieszkaniowej w K. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia wnioskodawcy odpisu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.**

(A.G.)

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie

prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach z 20 kwietnia 2023 r. (sygn. akt IV Ca 748/21) pełnomocnik wnioskodawcy T. S.A. z siedzibą w K. oparł wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłance określonej przez art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Tytułem jej wykazania zaprezentował wywód, w którym stwierdził, że oczywista zasadność jego skargi polega na tym, że Sąd odwoławczy oparł zaskarżone postanowienie na przepisie, który ma zastosowanie w przypadku innego stanu faktycznego (art. 305¹ k.c.), to jest odnośnie do ustanowienia służebności przesyłu. Sąd ten, w konsekwencji, „nie zastosował regulacji prawych dedykowanych dla przedmiotu niniejszego postępowania”, czyli przepisów regulujących problematykę zasiedzenia służebności i wydając zaskarżone postanowienie, „zastosował błędny przepis lub też pomylił przepisy” wobec czego, zdaniem wnioskodawcy „oczywista zasadność skargi nie powinna budzić wątpliwości”. Skarżący podkreślił, że „przedmiotowa sprawa nie dotyczy ustanowienia służebności przesyłu, i nie stosuje się do niej art. 305¹ k.c. Przedmiotem postępowania jest, bowiem, zasiedzenie służebności przesyłu, co oznacza, że Sąd powinien opierać się na art. 292 k.c., art. 172 k.c. oraz art. 336 k.c.”. W rezultacie, wszystkie wskazane przez skarżącego okoliczności miały w jego ocenie przemawiać za tym, że rekomendowana przezeń Sądowi Najwyższemu skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona.

Mając na względzie zaprezentowaną przez skarżącego argumentację i odnosząc się wprost do powołanej przezeń przesłanki oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wskazać należy, że przesłanka ta zachodzi wtedy,

gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Należy też podkreślić, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiście naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Oceniając, więc, wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy; powinna, bowiem, dać się stwierdzić bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07). Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sąd Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19). Nie można uznać za oczywiście uzasadnionej skargi kasacyjnej w sytuacji, w której zaskarżone orzeczenie opiera się o na dominującej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, w tym przypadku odnoszącej się do kwestii wzniesienia (wybudowania) urządzeń służących do wykonywania służebności gruntowej (o treści odpowiadającej obecnej służebności przesyłu) czy po dniu 3 sierpnia 2008 r. do posiadania służebności przesyłu. Zgodnie z art. 292 zd. pierwsze k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepis ten był przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11 (OSNC 2011, nr 12, poz. 129), zgodnie z którą wykonanie trwałego i widocznego

urządzenia przez posiadacza nieruchomości w zakresie służebności gruntowej drogi dojazdowej jest przesłanką zasiedzenia tej służebności (art. 292 k.c.). Stanowisko to ma charakter uniwersalny w tym sensie, że dotyczy nie tylko zasiedzenia służebności, o której mowa w tej uchwale. Zagadnienie to budzi wcześniej kontrowersje w orzecznictwie i piśmiennictwie, od których całkowicie abstrahuje strona skarżąca w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie jest to jednak podstawa do uznania skargi kasacyjnej za oczywiście uzasadnionej z powołaniem się jedynie na pogląd w tej kwestii prawnej podzielany przez samą stronę skarżącą.

Niezależnie jednak od tej wyżej przedstawionej kwestii podstawą oddalenia wniosku przez Sąd drugiej instancji było przyjęcie, że nawet wtedy, gdyby uznać, że biegł termin zasiedzenia spornej służebności, to przeprowadzone w sprawie dowody potwierdziły, że ingerencja w przebieg linii przesyłowych i transformatory wykraczała poza ramy remontów, czy modernizacji, lecz stanowiła znaczącą ich przebudowę, po innym śladzie, co skutkowało tym, że bieg terminu zasiedzenia służebności rozpoczął się na nowo. Z kolei wnioskodawca, który zarzucał, że działanie to stanowiło normalną modernizację tych urządzeń, twierdzeń tych nie wykazał (art. 6 k.c.). Wprawdzie w odniesieniu do tego fragmentu oceny prawnej Sądu drugiej instancji w skardze kasacyjnej podniesiono zarzut naruszenia art. 6 k.c., jednakże nie wskazano, a tym samym też nie wykazano w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, aby także w tym zakresie była ona oczywiście uzasadniona. O istnieniu przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie przesądza jedynie to, że określony zarzut naruszenia prawa materialnego czy procesowego podniesiony w skardze kasacyjnej jest oczywiście uzasadniony, ale to, że jego podzielenie prowadzi do uwzględnienia wniesionej skargi kasacyjnej. Podkreślić należy, że każda z podanych przez Sąd drugiej instancji przyczyn uzasadniających oddalenie wniosku miała charakter samodzielny, co przesądza, że skargi kasacyjnej także z tej przyczyny nie można uznać za oczywiście uzasadnionej.

Wskazać też trzeba, że nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego - na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną - orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1¹, 3-4, art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 1935).

(A.G.)

[a.ł.]